

Lähijunaliikenteen lippujen yhteiskäyttöisyyden sopimuskiistan ratkaiseminen

101/08.01.01.01/2025 Lähijunaliikenteen lippujen yhteiskäyttöisyyden sopimuskiistan ratkaiseminen

Hallitus 08.04.2025 § 31

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Kehityspäällikkö Kimmo Sinisalo, etunimi.sukunimi@hsl.fi

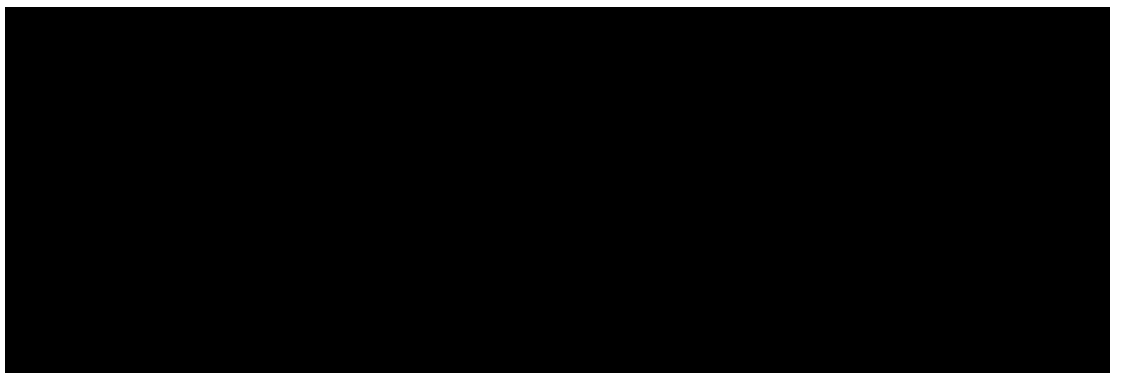
HSL:n ja VR:n välinen lippujen yhteiskäyttöisyysjärjestely lähijunaliikenteessä

Helsingin seudun lähijunaliikenteessä on pitkään ollut käytössä vastavuoroinen lippujen yhteiskäyttöisyys, joka mahdollistaa HSL-lipuilla kulkemisen valtion ostoliikennesopimukseen kuuluvissa R-, D-, T- ja Z-junissa HSL-alueen sisällä, ja vastaavasti VR:n lipuilla kulkemisen HSL:n lähijunissa. Nämä nopeat lähijunat ovat HSL-matkustajille tärkeä yhteys Keravalta ja Tikkurilasta Helsinkiin. Vuodesta 2018 alkaen, kun Tuusula liittyi HSL:n jäseniksi, yhteiskäyttöisyysalue on kattanut varsinaisen HSL-alueen lisäksi Järvenpään, jonka kautta kulkee suuri määrä tuusulalaisten vaihtomatkoja. Useimmille Jokelasta tai Järvenpään kautta matkustaville nämä junat ovat ainoa joukkoliikenteen runkoyhteys.

Nykyinen sopimus HSL:n ja VR-Yhtymä Oyj:n välillä tuli voimaan vuoden 2022 alusta, ja siinä on sovittu HSL:n maksama kiinteä vuosikorvaus yhteiskäyttöisyydestä. Sopimuksessa on määriteltä muutoksenmenettely korvaussumman korottamiseksi, jos Järvenpää liittyy HSL:n jäseneksi, mutta nykyiseen HSL-alueeseen ja lippujen kelpoisuuteen soveltuvaa tarkistusmenettelyä matkustuksen muutosten takia ei ole määriteltä sopimuksessa, vaan vuosikorvaus on määriteltä kiinteäksi (indeksillä tarkistettuna) koko sopimuskaudelle. Korvauksen perusteena olevat matkustustiedot ovat peräisin vuoden 2018 lippulajitutkimuksesta, joka oli sopimusta valmisteltaessa paras ja edustavin tietoaaineisto. Syksyllä 2021 tehtiin myös tutkimus, mutta silloin oltiin keskellä koronapandemiaa ja matkustus oli n. 40 % tavallista vähäisempää. Siksi tuon tutkimuksen tuloksia ei katsottu voitavan käyttää pitkäaikaisen, vuoden 2030 loppuun voimassa olevan sopimuksen korvausten määrittämiseen.

Syksyn 2021 tuloksia käytettiin kuitenkin aikaisemman sopimuksen viimeisen vuoden 2021 korvausten tarkistukseen ns. loppuclearing-menettelyssä. Syksyllä 2023 tehtiin seuraava lippulajitutkimus junissa, kun matkustus oli palautunut lähelle pandemiaa edeltänyttä tasoa. Sen tulosten mukaan HSL-lippujen käyttö Järvenpäässä oli kasvanut sopimuksen lähtötietona käytetystä LIPTU2018-aineistosta, vaikka järvenpäälaisille ei myyty subventoitua kehyskuntakausi-lippua runkomatkalle Järvenpään ja pääkaupunkiseudun välille.

Erimielisyys Järvenpään lipunmyynnin muutosten vaikutuksesta sopimukseen ja korvauksen tarkistamisesta

Ehdotus

Hallitus päättää

- a) hyväksyä HSL:n ja VR-Yhtymä Oy:n välistä lähijunaliikenteen lippujen yhteiskäyttöisyyden sopimuskiistaa koskevan sovintoesityksen;
- b) hyväksyä aikaisemman sopimuksen viimeiseltä vuodelta 2021 HSL:n maksettavaksi loppuclearingin summana 1 215 000 euroa;
- c) hyväksyä nykyisen sopimuksen mukaisen HSL:n maksaman vuotuisen yhteiskäyttöisyyskorvauksen korottamisen 500 000 eurolla, joka maksetaan takautuvasti vuosilta 2022–2025 kertaeränä 2 miljoonan euron suorituksella, ja jatkossa vuodesta 2026 alkaen sopimuksen mukaisella indeksiehdolla tarkistettuna; sekä
- d) valtuuttaa toimitusjohtajan valmistelevaan, hyväksymään ja allekirjoittamaan välitysmenettelyä koskevan sovintosopimuksen ja muutokset lähijunaliikenteen lippujen yhteiskäyttöisyys sopimukseen siten, että lisäkorvauksen maksaminen päättyy, jos sen perusteena oleva järvenpääläisten HSL-lippujen käyttö laskee sopimuksen alkuperäiselle vuoden 2018 lippulajitutkimuksen mukaiselle tasolle.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Pöytäkirjasta on mustattu kohdat, jotka ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24.1 § kohtien 17, 19 ja 20 nojalla.